

STORTINGET

Innst. 232 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:128 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Sylvi Listhaug, Helge André Njåstad, Bjørn Larsen og Rune Midtun om innstramminger for nye statsborgerskap

sjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Til Stortinget

1. Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.
- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:
 - minimum ti års botid
 - bestå språkprøve på minimum B2-nivå
 - bestå prøve om grunnleggende norske verdier
 - avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i DanmarkEn søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager. Ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.
- Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspen-

2. Komiteens behandling

Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng har uttalt seg til forslagene i brev av 12. mars 2026. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til og har mottatt ni skriftlige høringsinnspill i saken.

De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og fung. leder Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, Camilla Renate Mikkelsen, og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til Representantforslag 128 S (2025–2026) om innstramminger for nye statsborgerskap.

Komiteen viser til at det i representantforslaget fremmes ønsker om å stramme inn på regelverket for å få norsk statsborgerskap. Det vises til sammenligning mellom de nordiske landene, hvor Norge i dag innvilger flest nye statsborgerskap.

Komiteen viser til at representantforslaget langt på vei tilsvarer Representantforslag 159 S (2024–2025), som ble fremmet 1. april 2025, og at statsråden i sitt svar til komiteen skriver at hun holder fast ved de svarene som ble gitt i den forbindelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener norsk statsborgerskap skal henge høyt og samtidig bidra til god integrering. Det er en formalisering av samfunnskontrakten mellom stat og borger. Det er og skal være et privilegium å få og ha norsk statsborgerskap.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener norsk statsborgerskap skal forbeholdes personer med tydelig tilknytning til landet, god integrering og evne til å klare seg selv. Statsborgerskapet gir grunnleggende rettigheter og må derfor ikke gis på for svakt grunnlag. Det å få bli norsk statsborger skal henge høyt.

Etter disse medlemmers syn er dagens regelverk for mykt. Man ser at mange personer som ikke er integrert og er en belastning for samfunnet, har blitt norske statsborgere. Det må stilles strengere krav til tilhørighet, språk, vandel og deltakelse i samfunnet før norsk statsborgerskap innvilges.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler forslagsstillernes grunnleggende syn på at norsk statsborgerskap bør representere noe mer enn et administrativt sluttresultat av en byråkratisk prosess. Disse medlemmer mener norsk statsborgerskap er uttrykk for et dypt og gjensidig forpliktende fellesskap mellom den enkelte og det norske samfunnet, og at statsborgerskapet bør oppleves som en æresbevisning som krever reell tilknytning, kunnskap og vilje til å slutte seg til norske verdier og demokratiske prinsipper.

Disse medlemmer viser til Representantforslag 90 S (2025–2026), hvor Høyres representanter har fremmet et eget forslag om en borgerkontrakt, der søkere om norsk statsborgerskap forplikter seg til å overholde en rekke grunnleggende krav og forventninger. Brudd på borgerkontrakten kan i alvorlige tilfeller få konsekvenser for den enkeltes mulighet til å oppnå norsk statsborgerskap.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at norsk statsborgerskap gir rettigheter som stemmerett og valgbarhet, i tillegg til andre grunnleggende rettigheter som rett til opphold, rett til å ta arbeid i riket samt rett til å inneha et pass. Derfor må regelverket

knyttet til innvilgelse av statsborgerskap innebære strenge og tydelige krav. For å få innvilget statsborgerskap mener dette medlem at man blant annet må kunne snakke norsk på et nivå som gjør at man kan delta i arbeidslivet, ta del i sivilsamfunnet og ha kontakt med andre i samfunnet.

Dette medlem vil ha en gjennomgang av vilkårene for statsborgerskap. Dette medlem mener at forslagene i representantforslaget ikke er godt nok utredet, og svaret fra statsråden løfter problemstillinger som må ses nærmere på. Dette medlem mener regjeringen bør ha en større gjennomgang hvor man ser på vilkårene for statsborgerskap.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne støtter ikke forslagene. Disse medlemmer deler ikke forslagsstillernes premiss om at det er lett å få norsk statsborgerskap i Norge. Statsborgerloven fastsetter i dag strenge kriterier som må oppfylles for hvem som kan søke om og eventuelt erverve norsk statsborgerskap. Disse medlemmer mener at et norsk statsborgerskap allerede henger høyt, uten at lovgivere skal legge ytterligere eller uforholdsmessig store hindre i veien for at de som har valgt seg Norge som sitt nye hjemland, enten de har flyttet eller flyktet hit, skal kunne bli statsborgere i dette landet. Et norsk statsborgerskap medfører både plikter og rettigheter, eksempelvis retten til å delta i demokratiske prosesser som valg til Stortinget.

Disse medlemmer registrerer at forslagsstillerne viser til Danmark som eksempel på et land som har en mer restriktiv statsborgerpolitikk, og at «Danmark har klart å samle et politisk flertall for en bærekraftig og fornuftig politikk». Disse medlemmer vil påpeke at i Danmark er erverv av statsborgerskap noe som gis ved lov i Folketinget, hjemlet i den danske Grunnloven. Disse medlemmer viser til at dette medfører store hindringer for mennesker som har bodd lenge i landet, er godt integrerte og bidrar i både arbeids- og samfunnsnivå, til å få statsborgerskap. Dette gjelder også for mange unge som har levd hele sitt liv i Danmark uten tilknytning til foreldrenes opprinnelige hjemland eller andre land. Slike lovbestemmelser om statsborgerskap skaper både et demokratisk problem og et rettighetsproblem for mange mennesker som for alle praktiske hensyn er å regne som borgere, men som av flere årsaker hindres i å bli statsborgere. Disse medlemmer vil på det sterkeste advare mot å se til Danmark som et eksempel til etterfølgelse for Norge.

3.1 Skjerpede vilkår for barn født i utlandet av forelder med norsk statsborgerskap

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at etter statsborgerloven av 2005 blir et

barn norsk statsborger ved fødselen dersom far eller mor er norsk statsborger og foreldreskapet følger av barneloven. En viktig vurdering ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var at barn ikke skal lide under foreldrenes valg av sivil status. Disse medlemmer mener dette fortsatt er viktig, og at det heller ikke bør stilles andre krav til forholdet mellom barn og foreldre i statsborgerloven enn at foreldreskapet følger av barneloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at når det gjelder barn født i utlandet, bør statsborgerskap ikke følge automatisk av foreldreskap alene. Det må være en reell relasjon til den norske forelderen og en faktisk tilknytning som underbygger at barnet har naturlig tilhørighet til Norge. Disse medlemmer vil derfor stramme inn reglene slik at barn født i utlandet må ha dokumenterbar tilknytning til den norske forelderen for å kunne få norsk statsborgerskap.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning til og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til statsrådets brev hvor det redegjøres for at et sentralt prinsipp ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var at barn ikke skal lide under foreldrenes valg av sivil status eller familiesituasjon. Dette prinsippet er disse medlemmer enige i og mener det fortsatt bør ligge til grunn for norsk statsborgerskapsrett.

Disse medlemmer peker videre på at statsrådets vurdering av krav om dokumentert «samvær» med én bestemt forelder kan komme i direkte konflikt med barnekonvensjonen artikkel 7 om barns rett til statsborgerskap. Et slikt krav vil i praksis gjøre barnets juridiske status avhengig av foreldrenes faktiske familiesituasjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener at hensynet til barnets beste skal være avgjørende når det gjelder barn født i utlandet av norsk mor eller far. Automatisk statsborgerskap ved norsk forelder gir barnet rettslig tilhørighet og bidrar til å forebygge statsløshet. Dette medlem kan derfor ikke støtte forslag som gjør barns statsborgerskap avhengig av dokumentert tilknytning eller samvær, og viser til at barn ikke kan holdes ansvarlige for foreldres valg eller livssituasjon.

Disse medlemmer vil videre peke på at gjeldende regelverk allerede gir adgang til nødvendig kontroll av identitet og foreldreskap, herunder DNA-testing der det er påkrevd. Ytterligere innstramminger rettet spesielt mot barn født i utlandet vurderes som uforholdsmessige.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til statsrådets svarbrev der statsråden skriver:

«En viktig vurdering ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var at barn ikke skal lide under foreldrenes valg av sivil status.»

Disse medlemmer stiller seg bak denne vurderingen og dette hensynet.

3.2 Kriterier for norsk statsborgerskap

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av at norsk statsborgerskap skal henge høyt og samtidig bidra til god integrering. Samlet sett mener disse medlemmer at dagens vilkår for å få innvilget norsk statsborgerskap ligger på et riktig nivå for å balansere kontroll, samtidig som innvandrere som fyller vilkårene for statsborgerskap, gis mulighet til å formalisere sin tilknytning til Norge og ta i bruk de demokratiske rettighetene som norsk statsborgerskap gir.

Disse medlemmer mener at gode ferdigheter i norsk er en viktig forutsetning for god integrering. Disse medlemmer viser videre til at kravet til norsk nivå ble hevet fra A2 til B1 og trådte i kraft 1. oktober 2022.

Disse medlemmer viser til prosjektet IMPECT (Linguistic Integration of Adult Migrants with Poor Education and the Consequences of Migration Tests) ved Høgskulen på Vestlandet, som i august 2025 publiserte en sluttrapport der de blant annet har sett på hvilke grupper som har vanskeligst for å klare kravene til ferdigheter i norsk. Sluttrapporten fra prosjektet konkluderer med at dagens språkkrav for statsborgerskap er for høyt for mange innvandrere med lav utdanning, fluktbakgrunn og helseutfordringer. Bare 13 pst. av denne gruppen oppnår nivå B1, til tross for lang botid og motivasjon for å lære norsk.

Disse medlemmer mener med bakgrunn i rapporten at en ytterligere skjerping av kravet til ferdigheter i norsk muntlig ikke vil styrke integreringen. Et krav om nivå B2, som innebærer avansert språkbruk og er tilpasset høyere utdanning, vil stille vesentlig høyere krav til språklig presisjon og forståelse. Dette kan føre til at personer med ulike forutsetninger faller utenfor, selv om de har motivasjon og vilje til å lære. Disse medlemmer mener at dagens krav om nivå B1 gir et godt grunnlag for deltaking i samfunns- og arbeidsliv og bør opprettholdes.

Disse medlemmer mener dagens vilkår om bestått statsborgerprøve tydeliggjør en forventning om at søkere har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om det norske samfunnet, som kunnskap om viktige historiske, sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske forhold i Norge og om egne rettigheter, muligheter og plikter i det norske samfunnet. Disse medlemmer mener en prøve i grunnleggende norske verdier som representantene etterspør, allerede er på plass gjennom statsborgerprøven.

Disse medlemmer viser til at krav om avleggelse av troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap ble opphevet i 1976 med begrunnelse i at ordningen medførte ekstra arbeid for politi og domstoler, og at den innebar en ikke uvesentlig forsinkelse i behandlingen av statsborgersaker. Opphevelsen ble videre begrunnet med at mange betraktet ordningen som en unødvendig formalitet. Et avgitt troskapsløfte stiller rettslig sett ikke den nye borgeren annerledes enn om et slikt løfte ikke blir avgitt. Vedkommende vil være like bundet av norske lover og regler som alle andre i Norge.

Disse medlemmer viser til at en person som søker om norsk statsborgerskap, må ha utholdt en karenstid før statsborgerskap innvilges, dersom vedkommende er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon. Disse medlemmer viser også til at retten til statsborgerskap ved svært strenge reaksjoner utsettes i lang tid, slik at den praktiske muligheten for norsk statsborgerskap kan bli avskåret.

Disse medlemmer viser for øvrig til statsrådets svarbrev.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det må stilles vesentlig strengere vilkår for å bli norsk statsborger. Lengre botid, høyere språkkrav, kunnskap og aksept av norske grunnverdier og klare krav til lovlidighet vil styrke betydningen av statsborgerskapet og bidra til bedre integrering.

Disse medlemmer støtter på denne bakgrunn forslag om skjerpede vilkår for innvilgelse av norsk statsborgerskap, herunder strengere krav til botid, språk, samfunnsforståelse og vandel.

Disse medlemmer mener også at statsborgerskap bør forutsette at søkeren over tid har vist evne til egenforsørgelse. Det er rimelig å forvente at den som skal bli en del av det norske statsborgerfellesskapet, i hovedsak har stått på egne ben og deltatt i arbeidslivet. Disse medlemmer mener det derfor må stilles krav til selvforsørgelse ved egen arbeidsinntekt over flere år før statsborgerskap kan innvilges.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:

- minimum ti års botid
- bestå språkprøve på minimum B2-nivå
- bestå prøve om grunnleggende norske verdier
- avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark

En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager. Ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen å ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Komiteens medlemmer fra Høyre støtter prinsippet om at de som søker om statsborgerskap, bør dokumentere tilstrekkelige norskferdigheter, og at kravet om B1-nivå ikke stiller tydelige nok forventninger. Disse medlemmer mener det er behov for å evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig og vurdere å øke språkkravet til B2-nivå muntlig. Disse medlemmer anerkjenner at noen grupper vil ha større utfordringer med å gjennomføre og bestå en norskopplæring, men disse medlemmer mener at hensynet til vellykket integrering bør være tungtveiende, og språk er et nøkkelement for å oppnå dette.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om skjerpede krav for erverv av norsk statsborgerskap, herunder

- evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig og vurdere å øke språkkravet til B2-nivå muntlig
- redusere antallet fritaksgrunner fra å ta testen i norsk samfunnskunnskap og statsborgerprøven
- krav om at søkeren ikke har gjeld til det offentlige, herunder manglende skattebetalinger eller pålagte tilbakebetalingskrav for offentlige ytelser
- at brudd på forpliktelsene i en integreringserklæring/integreringskontrakt/borgerkontrakt i alvorlige tilfeller kan få konsekvenser for muligheten til å erverve norsk statsborgerskap»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at norsk statsborgerskap er et sentralt virkemiddel for integrering, demokratisk deltakelse og rettslig tilknytning til samfunnet. Disse medlemmer mener at statsborgerskapsregelverket må være forutsig-

bart, rettssikkert og i samsvar med Grunnloven og Norges internasjonale menneskerettighetsforpliktelser.

Disse medlemmer vil understreke at gjeldende regelverk allerede stiller krav til botid, språk, samfunnskunnskap og vandel. Disse medlemmer har støttet innføring av språkkrav og statsborgerprøve fordi språk og samfunnsforståelse er viktig for deltakelse i arbeid og samfunnsliv. Samtidig mener disse medlemmer at kravene må være proporsjonale og utformet slik at de fremmer integrering og deltakelse.

Disse medlemmer kan ikke støtte forslag om å øke botidskravet til ti år eller innføre et generelt språkkrav på B2-nivå. Et slikt språkkrav vil etter disse medlemmers syn virke ekskluderende for personer som har bodd lenge i Norge og deltar i arbeids- og samfunnsliv, men som ikke har forutsetninger for å nå et så høyt språknivå. Dette gjelder blant annet personer i praktiske yrker, eldre søkere og personer med helseutfordringer.

Disse medlemmer kan heller ikke støtte forslag om troskapsed eller særskilte verdiprøver som vilkår for statsborgerskap. Demokratisk tilhørighet og lojalitet utvikles gjennom deltakelse og like rettigheter, ikke gjennom obligatoriske erklæringer.

Når det gjelder krav om selvforsørgelse, mener disse medlemmer at deltakelse i arbeidslivet er viktig, men kan ikke støtte absolutte inntektskrav som vilkår for statsborgerskap. Slike krav kan ramme uforholdsmessig hardt personer med omsorgsoppgaver, helseutfordringer eller ustabil tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer mener samlet sett at forslagene om ytterligere innstramminger i statsborgerskapsregelverket vil kunne svekke integreringen og øke utenforskap.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at forslagsstillerne ønsker at det skal legges frem lovforslag med krav om selvforsørgelse de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Disse medlemmer mener at dette forslaget utfordrer og strider med flyktningkonvensjonen artikkel 34, som sier:

«De kontraherende stater skal så vidt mulig lette flyktnings assimilering og erverv av statsborgerskap. De skal særlig anstrenge seg for å påskynde behandlingen av søknader om statsborgerskap og så vidt mulig nedsette gebyrer og omkostninger i forbindelse med behandlingen av slike saker.»

Disse medlemmer mener at Norge allerede har strenge regler for erverv av norsk statsborgerskap. Disse medlemmer viser blant annet til at Norge praktiserer tilbakekall av statsborgerskap uten foreldelses-

frist. Disse medlemmer viser til at denne praksisen ved flere anledninger har blitt kritisert.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til en foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap og komme tilbake til Stortinget innen rimelig tid.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning til og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:

- minimum ti års botid
- bestå språkprøve på minimum B2-nivå
- bestå prøve om grunnleggende norske verdier
- avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark

En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager. Ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen å ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til en foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap og komme tilbake til Stortinget innen rimelig tid.

Forslag fra Høyre:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om skjerpede krav for erverv av norsk statsborgerskap, herunder

- evaluere språkkravet om B1-nivå muntlig og vurdere å øke språkkravet til B2-nivå muntlig
- redusere antallet fritaksgrunner fra å ta testen i norsk samfunnskunnskap og statsborgerprøven
- krav om at søkeren ikke har gjeld til det offentlige, herunder manglende skattebetalinger eller pålagte tilbakebetalingskrav for offentlige ytelser
- at brudd på forpliktelsene i en integreringserklæring/integreringskontrakt/borgerkontrakt i alvorlige tilfeller kan få konsekvenser for muligheten til å erverve norsk statsborgerskap

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:128 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Sylvi Listhaug, Helge André Njåstad, Bjørn Larsen og Rune Midtun om innstramminger for nye statsborgerskap – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 30. april 2026

Erlend Wiborg

fung. leder

Tage Pettersen

ordfører

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2026/3319

Vår ref
26/1066-

Dato
12. mars 2026

Representantforslag 128 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Sylvi Listhaug, Helge André Njåstad, Bjørn Larsen og Rune Midtun om innstramminger for nye statsborgerskap

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen 26. februar 2026 med anmodning om min vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Sylvi Listhaug, Helge André Njåstad, Bjørn Larsen og Rune Midtun om å stramme inn reglene for nye statsborgerskap.

Forslagsstillerne presenterer overordnet tre forslag hvor regjeringen bes om å legge frem lovforslag for å stramme inn kravene for norsk statsborgerskap. Forslaget tilsvare langt på vei representantforslag 159 S (2024-2025) som ble fremmet 1. april 2025. Jeg holder fast ved svarene som ble gitt i den forbindelse. Jeg har i tillegg gjort en vurdering av om dagens krav til ferdigheter i norsk er hensiktsmessig eller bør heves, på bakgrunn av sluttrapport fra prosjektet IMPECT som ble publisert i august 2025. Jeg vil gå nærmere inn på de enkelte forslagene i det følgende. Forslag 2 og 3 vurderes samlet.

1. *«Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag om å stille krav om at barn som er født i utlandet med en norsk mor eller far, må ha en fast tilknytning og samvær med den biologiske forelderen som innehar det norske statsborgerskapet, for selv å ha rett på norsk statsborgerskap.»*

Etter statsborgerloven av 2005 blir et barn norsk statsborger ved fødselen dersom faren eller moren er norsk statsborger og foreldreskapet følger av barneloven. En viktig vurdering ved innføringen av statsborgerloven av 2005 var at barn ikke skal lide under foreldrenes valg av sivil status. Jeg mener dette fortsatt er viktig, og at det heller ikke bør stilles andre krav til

forholdet mellom barn og foreldre i statsborgerloven enn at foreldreskapet følger av barneloven

2. «Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med følgende kriterier for norsk statsborgerskap som skal gjelde for alle:
 - minimum ti års botid
 - bestå språkprøve på minimum B2-nivå
 - bestå prøve om grunnleggende norske verdier
 - avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark

En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager. Ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid.»

3. «Stortinget ber regjeringen legge frem lovforslag med krav om selvforsørgelse (unntak for alderspensjonister) de siste fem årene for å få innvilget norsk statsborgerskap. Det vil si at søkeren må være selvforsørget i betydningen ha en lønnsinntekt på 3,2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.»

Minimum ti års botid og krav om selvforsørgelse de siste fem årene

Statsborgerloven gjelder med de begrensninger som følger av overenskomster med andre stater og folkeretten for øvrig, jf. statsborgerloven § 3. Internasjonale forpliktelser går dermed foran ved eventuell motstrid. Europarådskonvensjonens om statsborgerskap av 1997, artikkel 6 nr. 3 fastsetter at hver statspart i sin nasjonale lovgivning skal gi anledning til erverv av statsborgerskap etter søknad for personer med lovlig og fast bosted på dens territorium. Som vilkår for erverv av statsborgerskap skal det ikke kreves botid lenger enn ti år før søknad fremmes.

Konvensjonens artikkel 6 nr. 4 fastsetter videre at nasjonal lovgivning skal lette adgangen til statsborgerskap for visse grupper. Dette gjelder egne statsborgeres ektefeller, ulike grupper av barn og personer som har ankommet landet som barn, statsløse og anerkjente flyktninger. Av den forklarende rapporten til konvensjonen punkt 52 framgår det at slike lettelsener for eksempel kan være redusert krav til botid, mindre strenge språklige krav, enklere saksbehandlingsprosedyrer og lavere saksbehandlingsgebyr. Videre framgår det at dersom de generelle vilkårene for statsborgerskap allerede er svært gunstige, for eksempel ved at det stilles krav om kort botid for alle, trenger ikke statene å lette adgangen ytterligere.

Regjeringen Solberg hadde i 2017 på høring et forslag om å øke kravet til oppholdstid i hovedregelen om erverv av norsk statsborgerskap fra syv til ti år. Mange høringsinstanser var svært kritiske til forslaget og mente at et oppholdstidskrav på ti år er for høyt. Flere påpekte også at en slik økning vil kunne ha negativ effekt på integreringen. I Prop. 130 L (2020-2021) gikk Regjeringen Solberg bort fra dette forslaget, og foreslo i stedet å øke kravet til oppholdstid i hovedregelen fra syv til åtte år. Regjeringen Solberg foreslo samtidig at

flyktninger skulle beholde kravet om syv års botid. Videre ble det foreslått å innføre en unntaksbestemmelse som stiller krav om seks års oppholdstid for søkere som har hatt tilstrekkelig inntekt det siste året med fastsatt skatteoppgjør. Formålet med unntaket er å motivere innvandrere til å bidra og ta del i det norske samfunnet gjennom arbeid. Forslagene i Prop. 130 L (2019-2020) ble vedtatt av Stortinget i 2021 og trådte i kraft 1. januar 2022.

Jeg vil også bemerke at det er et vilkår for rett til statsborgerskap at personen har eller fyller vilkårene for permanent oppholdstillatelse. For å få rett til permanent opphold er det som hovedregel et krav om at personen er sikret midler tilsvarende minst 2,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden de siste 12 månedene.

Jeg er opptatt av at norsk statsborgerskap skal henge høyt, og at regelverket samtidig skal bidra til god integrering. Samlet mener jeg at dagens vilkår for å få innvilget norsk statsborgerskap i dag ligger på et riktig nivå for å balansere behovet for kontroll, herunder kontroll av identitet, samtidig som innvandrere som fyller vilkårene for statsborgerskap gis mulighet til å formalisere sin tilknytning til Norge og ta i bruk de demokratiske rettighetene som norsk statsborgerskap gir.

Bestå språkprøve på minimum B2-nivå og prøve om grunnleggende norske verdier

I 2017 ble det innført krav om ferdigheter i norsk muntlig og bestått prøve i samfunnskunnskap på norsk (statsborgerprøven) for rett til norsk statsborgerskap etter søknad.

Vilkåret om ferdigheter i norsk muntlig tydeliggjør forventningen om at innvandrere lærer seg norsk og det norske samfunnet å kjenne. I 2022 ble kravet til norsknivå hevet fra A2 til B1, selv om majoriteten av høringsinstansene ikke støttet forslaget. Formålet med å heve nivået var å motivere alle innvandrere med ønske om å bli norsk statsborger til å lære seg norsk muntlig på et høyere nivå enn A2. Det ble også lagt til grunn at de fleste ville kunne oppnå dette med individuelt tilpasset opplæring, se Prop. 98 L (2019-2020).

Gode ferdigheter i norsk er en viktig forutsetning for god integrering, men det er et stort sprang fra nivå B1 til nivå B2. På nivå B1 er man en selvstendig bruker av språket og kan forstå klare og enkle framstillinger relatert til kjente emner fra arbeid, skole, hjem og fritid og kan uttrykke seg enkelt og sammenhengende om kjente emner og emner av personlig interesse. Man kan delta uforberedt i samtaler i de fleste situasjoner en møter i dagliglivet. Nivå B2 er nivået som kreves for opptak til høyere utdanning. På dette nivået kan man forstå komplekst språk og uttrykke seg saklig, klart og nyansert om et vidt spekter av allmenne emner og emner innenfor eget fagfelt.

Det hevede kravet til ferdigheter i norsk muntlig trådte i kraft 1. oktober 2022. Prosjektet IMPECT (Linguistic Integration of Adult Migrants with Poor Education and the Consequences of Migration Tests) ved Høgskulen på Vestlandet, som er finansiert av Norges Forskningsråd fra 2021 til 2025, publiserte i august 2025 sluttrapport der de blant annet har sett på hvilke grupper som har vanskeligst for å klare kravene til ferdigheter i norsk. Sluttrapporten fra

prosjektet konkluderer med at dagens språkkrav for statsborgerskap er for høyt for mange innvandrere med lav utdanning, fluktbakgrunn og helseutfordringer. Bare 13 pst. av denne gruppen oppnår nivå B1, til tross for lang botid og motivasjon for å lære norsk. Med bakgrunn i rapporten mener jeg at en ytterligere skjerping av kravet til ferdigheter i norsk muntlig ikke vil styrke integreringen. Et krav om nivå B2, som innebærer avansert språkbruk og er tilpasset høyere utdanning, vil stille vesentlig høyere krav til språklig presisjon og forståelse. Dette kan føre til at personer med ulike forutsetninger faller utenfor, selv om de har motivasjon og vilje til å lære. Jeg vurderer at dagens krav om nivå B1 gir et godt grunnlag for deltaking i samfunns- og arbeidsliv, og bør opprettholdes.

Vilkåret om bestått statsborgerprøve tydeliggjør en forventning om at søkere har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om det norske samfunnet, som kunnskap om viktige historiske, sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske forhold i Norge, og om egne rettigheter, muligheter og plikter i det norske samfunnet. Min vurdering er at prøven i grunnleggende norske verdier som representantene etterspør, er på plass gjennom statsborgerprøven.

Avlegge en troskapsed etter mønster av ordningen i Danmark

Alle som får norsk statsborgerskap og har fylt tolv år, blir invitert til å delta på en seremoni. Statsborgerseremoniene skal være en høytidelig og verdig markering av overgangen til norsk statsborgerskap. Under seremonien, som organiseres av statsforvalterne, avlegger deltakere over 18 år et troskapsløfte. Troskapsløftet ble vedtatt av Kongen i statsråd 16. juni 2006, og har følgende ordlyd: «Som norsk statsborger lover jeg troskap til mitt land Norge og det norske samfunnet, og jeg støtter demokratiet og menneskerettighetene og vil respektere landets lover.»

Statsborgerloven av 1950 inneholdt et krav om avleggelse av troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap. Var søkeren under 18 år eller sinnssyk, skulle troskapsløfte ikke avkreves. Kravet ble opphevet ved lov 13. februar 1976 nr. 2. Opphevelsen ble begrunnet med at ordningen medførte ekstra arbeid for politi og domstoler, og at den innebar en ikke uvesentlig forsinkelse i behandlingen av statsborgersaker. Opphevelsen ble videre begrunnet med at mange betraktet ordningen som en unødvendig formalitet. Et avgitt troskapsløfte stiller rettslig sett ikke den nye borgeren annerledes enn om et slikt løfte ikke blir avgitt. Vedkommende vil være like bundet av norske lover og regler som alle andre i Norge.

På denne bakgrunnen er min vurdering at det ikke bør stilles krav om avgivelse av et troskapsløfte for å få innvilget norsk statsborgerskap.

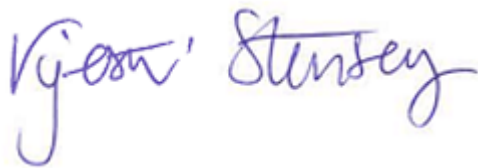
En søker kan aldri få norsk statsborgerskap dersom vedkommende er idømt en ubetinget straff lengre enn 90 dager, ved ubetinget straff som er under 90 dager, gjelder eksisterende regelverk med karenstid

En person som søker om norsk statsborgerskap, må ha utholdt en karenstid før statsborgerskap innvilges dersom vedkommende er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon. Med karenstid menes en form for ventetid der søknad om statsborgerskap ikke

kan innvilges. Karenstidens lengde avhenger av den ilagte reaksjonen. Reglene om beregning av karenstid framgår av statsborgerloven § 9 og statsborgerforskriften kapittel 5.

Ved svært strenge reaksjoner er retten til statsborgerskap utsatt så lenge at den praktiske muligheten for norsk statsborgerskap kan bli avskåret. Karenstiden starter på 2,5 år for fengselsstraff f.o.m. 10 til og med 15 dager og øker deretter gradvis til 39 år for ilagt fengselsstraff i 21 år. Ubetinget fengselsstraff over 90 dager gir i dag 6,5 år karenstid

Med hilsen

Kjersti Stenseng

